

1. Indledning

Den 28. oktober 1986 fremlagde jeg på regeringens vegne en aktionsplan for havet omkring Danmark. Planen brød med den hidtidige politik, der byggede på, at spildevand kunne sendes urensset til det åbne hav. Planen lagde samtidig op til at begrænse afstrømningen af kvælstof fra markerne ved en frivillig reduktion på 100.000 tons i forbruget af handelsgødning.

I fortsættelse heraf vedtog Folketinget under en forespørgselsdebat (F 9) den 18. november 1986 følgende dagsorden:

»Folketinget opfordrer regeringen til:

- at sikre, at alle ulovlige udledninger fra kommunale rensningsanlæg, industri og landbrug bringes til ophør inden 1. maj 1987 og
- inden 1. februar 1987 at fremlægge en samlet plan – herunder for investeringer – der betyder, at udledninger af kvælstof reduceres med 50 pct. og udledning af fosfor med 80 pct. inden for 3 år.«

På denne baggrund er planen blevet revideret og udbygget, så den kan opfylde intentioner og indhold i dagsordenen og sikre en rimelig fordeling af byrderne uden større samfundsmæssige omkostninger end nødvendigt.

2. Baggrund for planen

Siden begyndelsen af 50'erne er der kommet stadigt mere kvælstof (N) og fosfor (P) i vort grundvand og overfladevand. Det viser en række undersøgelser.

Kvælstof og fosfor, der også kaldes næringssalte, er nødvendige for at afgrøderne kan gro på markerne. Men de næringssalte, planterne ikke bruger, og de næringssalte, der ikke renses ud af spildevandet, giver problemer.

Kommer der for meget kvælstof i grundvandet, bliver det usundt for mennesker og dyr at drikke. Kommer der for meget kvælstof og fosfor i overfladevandet – vandløb, søer og havet – vokser algerne uhammet.

Når de så dør og rådner, bruger de vandets ilt. Det skaber en truende situation for livet i havet. Omfattende fiskedød indtrådte første gang i begyndelsen af 80'erne. Det har gentaget sig og senest sidste efterår, hvor store dele af Kattegat blev ramt.

Det var baggrunden for regeringens aktionsplan. Under folketingsdebatten den 18. november 1986 var der bred politisk enighed om at vende denne udvikling. Det vil tage tid og kræve en stor indsats af alle.

3. Stop for ulovlige udledninger

Til gennemførelse af første del af Folketingets dagsorden har Miljøstyrelsen udsendt et cirkulære af 19. december 1986 til kommunalbestyrelser og amtsråd.

Cirkulæret anviser, hvorledes kommuner og amtskommuner kan stoppe ulovlige udledninger fra kommunale rensningsanlæg, industriens særskilte udledninger og fra landbruget inden 1. maj 1987. Cirkulæret lægger op til, at der gøres, hvad der er fysisk muligt for at stoppe ulovlige udledninger inden 1. maj 1987. Cirkulæret fremhæver således, at udledninger, der overskrider de givne tilladelser, ikke bare må gøres lovlige ved at ændre de givne tilladelser (retlig lovliggørelse).

I visse tilfælde, hvor der skal foretages større bygge- og anlægsarbejder, er det forbundet med meget store vanskeligheder at løse problemerne inden 1. maj 1987. Tilsynsmyndigheden afgør, om der foreligger et sådant kapacitetsproblem, og forlanger i så fald, at lovliggørelsen sker snarest og senest med udgangen af 1988.

Cirkulæret følges op af et indberetningssystem. Kommuner og amtskommuner skal inden 1. juli 1987 indberette således, at de centrale myndigheder og Folketinget kan få overblik over resultaterne og over eventuelt udestående sager pr. 1. maj 1987. Hvor en sag ikke er bragt i orden pr. 1. maj, skal kommunen eller amtskommunen på ny rapportere til Miljøstyrelsen ved udgangen af 1987.